

Tanítási tervezet¹

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2024. 04. 11.

Iskola, osztály: Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium, 9.a

Iskola neve és címe: Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium; Budapest, Ady Endre u. 3-1024, 1024

Tanít: Karáth Péter Zoltán

Témakör megnevezése: A geoszférák kölcsönhatásai

Tanítási egység (téma) címe: Átmeneti öv

Az óra (jellemző) típusa: Új ismeretek feldolgozó óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai:

Az átmeneti öv elhelyezkedésének, éghajlatának, vízrajzának, növény- és állatvilágának, talajának, jellemző gazdálkodási formáinak és problémáinak bemutatása.

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

A tanítási óra célja, hogy a tanulók megismerkedjenek: az átmeneti öv kialakulásának okaival, a szavannaéghajlat jellemzőivel, illetve az érintett országok társadalmi és gazdasági jellegzeteségeivel, problémáikkal és lehetőségeikkel, különösen fókuszálva a Száhel-öv krízisére.

2.3. A tanítási óra nevelési céljai:

A fenntartható fejlődés és a környezettudatosság szemléletének kialakítása a diákokban. Empatikus és felelős állampolgárok nevelése. Kooperáció és együttműködési készség fejlesztése a diákok között. Ok-okozati gondolkodás erősítése, problémamegoldóképesség elősegítése.

2.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új: szavannaéghajlat, fás szavanna, cserjés szavanna, füves szavanna, túllegeltetés
- megerősítendő: átmeneti öv, forró övezet,

b. Folyamatok:

¹ Elkészítéséhez különös gondossággal tanulmányozza át a módszertani tankönyv alábbi részeit: A tanulási folyamat (http://geogo.elte.hu/images/6_Tanulasi_folyamat_OK.pdf), Szervezeti és munkaformák (http://geogo.elte.hu/images/7_Szervezeti_munkaformak_OK.pdf)

- új: elsivatagosodás, migráció, szavannai vörösföld, nomád állattartás
 - megerősítendő: passzát szélrendszer ágainak elhelyezkedése, aprózódás és mállás, klímaváltozás, talajerózió, talajváltó gazdálkodás
- c. Összefüggések:
- új: Csapadékmennyiség változásának hatása a szavanna bioszférájára (növényzet, állatvilág övezetessége). Túllegeltetés-klímaváltozás-túlnépesedés társadalmi-természeti összefüggése és hatása a Száhel-övben.
 - megerősítendő: Éghajlati diagramok és éghajlatra jellemző képek párosítása.
- d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek:
- Az elsivatagosodás problémaalapú megbeszélése és a megszerzett ismeretek feladatokkal történő alkalmazása.
- e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?):
- Kooperáció és együttműködési készség fejlesztése a diákok között (páros és csoportmunkák). Ok-okozati gondolkodás erősítése (természeti-társadalmi jellemzők összefüggése, éghajlati diagramok), problémamegoldóképesség elősegítése (Száhel-öv krízisére javaslatok, pl. Nagy Zöld Fal).
- f. Főbb tanulói tevékenységek:
- jegyzetelés, önálló, pármunkában: diagramelemzés, feladatmegoldás, videó és tanári kérdések alapján megfigyelések, válaszok megfogalmazása

3. Szemléltető és munkaeszközök

ppt, tankönyv, atlasz, videó, Mozaweb, NKP-Okostankönyv, projektor, tábla, füzet, toll, kiosztott papírcsíkok a feladatokhoz (Száhel-öv)

4. Felhasznált irodalom

Arday István, Czifrusz Márton, Horváth Tamás: Földrajz 9-10. tankönyv I. kötet. Bp. 2020. 94-95., 98-100.

https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_9_nat2020/lecke_05_005

5. Mellékletek jegyzéke

1. melléklet: https://drive.google.com/drive/folders/1Hv3ixGBzB0K0vQdwwwP5Ju_Zwybrv9Zu?usp=sharing - Prezentáció
2. melléklet: <https://youtu.be/WCli0gyNwL0> - Nagy Zöld fal
3. melléklet: https://www.mozaweb.hu/Extra-Video-Afrikai_em_szavanna_em-297031?&mode=directlink – szavanna éghajlat
4. melléklet: https://www.mozaweb.hu/Extra-3D_modell-Afrikai_falu_Szudan-139704?&mode=directlink – szudáni falu
5. melléklet: <https://www.nkp.hu/feladat/megjelenites/60767319644> - Okosfeladat: Az átmeneti öv mezőgazdasága
6. melléklet: Osztálymunkához jellemzők (aszályos és csapadékos időszak a Száhel-övben)

Az óra részletes felépítése²

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
8:00-8:02	Jelentés, adminisztráció, reggeli ima.	Órakezdés.	Kérdés-válasz.	Frontális munka.	Projektor, PPT-elindítása. Napló.
8:03-8:07	<u>Tanári tevékenység:</u> kérdésfeltevés <i>Képzeljétek el, hogy kecskepásztorok vagytok itt! Keressétek meg az országot az atlaszotokban, és válaszoljatok a kérdésekre!</i> <u>Tanulói tevékenység:</u> válasz a kérdésekre <i>Milyen lehet itt az éghajlat? Milyen lenne a napod? Milyen kihívásokkal kellene szembenézned?</i>	Ráhangelő feladat.	Érdeklődés felkeltése, előzetes ismeretek felelevenítése.	Pármunka.	ppt -átmeneti öv Atlasz.
8:08-8:12	<u>Tanári tevékenység:</u> videó indítása <i>Nézzétek meg figyelmesen a videót és válaszoljatok az alábbi kérdésekre!</i> <u>Tanulói tevékenység:</u> videó alapján válasz a kérdésekre <i>Miként változik a csapadék az egyenlítőtől távolodva? Milyen típusai vannak a szavannának?</i>	Bevezető videó megtekintése.	Érdeklődés felkeltése, előzetes ismeretek felelevenítése. Videó és kérdések segítségével szemléltetés, új ismeretek elsajátítása, rendszerezés.	Frontális munka.	Mozaweb videó, projektor,
8:13-8:17	<u>Tanári tevékenység:</u> feladat ismertetése <i>Jellemezzétek az átmeneti öv hőmérsékleti és csapadékviszonyait a diagramok alapján!</i> <u>Tanulói tevékenység:</u> <i>Hány évszak alakult ki? Melyik a csapadékosabb, és melyik a melegebb? Mekkora az évi középhőm., a közepes hőingás és az évi csap.mennyiség? Milyen az átmeneti öv folyóinak vízjárása?</i>	Éghajlati diagram elemzése.	Ok-okozati gondolkodás erősítése, és elemzőkészség fejlesztése.	Pármunka.	PPT, Tk. 98/5.1 éghajlati diagram
8:18-8:34	<u>Tanári tevékenység:</u> Új ismeretek átadása, ppt kezelése, kérdésfeltevés. <u>Tanulói tevékenység:</u> vázlatírás, kérdésekre válasz	Új ismeretek átadása.	Kérdve kifejtés, tanári magyarázat kivetített vázlat, képek és ábrák segítségével.	Frontális munka.	PPT: 6-13. dia, füzet, toll, tábla
8:35-8:39	<u>Tanári tevékenység:</u>	Feladat ismertetése, segítése.	Tanultak alkalmazása gyakorlati feladat segítségével. Természeti és	Frontális osztálymunka.	PPT, kiosztott lapok (6. melléklet)

² A részletes felépítés azt jelenti, abban olyan részletességgel kell szerepelni a dolgoknak, hogy bárki követni tudja az órát. Az óra menete oszlopban le kell írni pontosan a történéseket, a főbb tanári kérdéseket vagy tanulói feladatokat, illetve meg kell jelennie kulcsszavakban a földrajzi tartalomnak is. Minden történéshez tartozik mozzanat, módszer és munkaforma, legtöbbször eszköz is. Az eszközöket is konkrétan kell megnevezni.

	<p><i>Milyen következményekkel jár, ha a Száhel-övben csapadékos vagy aszályos évtizedek vannak?</i></p> <p><i>Helyezzétek el a tábla két oldalán a jellemzőket!</i></p> <p><u>Tanulói tevékenység:</u> A diákok a papírokon kiosztott jellemzőket kategorizálva felragasztják a táblánál megfelelő helyre.</p>	(facilitátor)	társadalmi tényezők összekapcsolása. Együttműködés fejlesztése.		tábla, táblagyurma
8:40- 8:43	<p><u>Tanári tevékenység:</u> <i>Visszafordítható-e a folyamat?</i> <i>Vitassátok meg milyen lépéseket lehetne tenni!</i></p> <p><u>Tanulói tevékenység:</u> vita, stratégia kialakítása padtárssal, majd néhányan megosztják az osztállyal. „Nagy Zöld Fal” – új ismeret, érdekességek</p>	<p>Kérdésfelvetés Új ismeretek átadása</p> <p>Videó megtekintése</p>	<p>Ötletelés, javaslatok felvetése. Érdekességek, lehetséges megoldási terv (fenntartható fejlődésre nevelés) - Szemléletformálás.</p>	Pármunka.	<p>PPT, Atlasz. videó 0-1 perc: https://youtu.be/WCli0gyNwL0</p>
	(Plusz idő esetén: Szudáni falu; Mezőgazdaság-QR-kóddal feladat)	(Mozaweb videó megnézése, Okosfeladat)		Digitális feladat megoldása.	Mozaweb
8:44- 8:45	<p><u>Tanári tevékenység:</u> Házi feladat és szorgalmi kivetítése. <i>Külön lapon, egész mondatokban válaszoljatok a kérdésekre!</i></p>	<p>Házi feladat kiadása. Elköszönés.</p>	Tanári, visszajelzés, dicséret.	Egyéni otthoni munka.	<p>PPT, Házi feladat: Tk. 99/8. a-d. Szorgalmi feladat: Tk. 99/10. a-e.</p>

6. melléklet:

Aszályos évek	Csapadékos évek
Intenzívebb szélerózió	Több fű terem
Legelők termelékenysége csökken	Intenzívebb folyóvízi erózió
Elvándorlás	Több párologtatás
Kevesebb párologtatás	Több élelem
Alultápláltság / éhezés	Nő a népesség
Elsivatagosodás	Több állat tartása
Túllegeltetés	Szavanna területe nő